

[Poul Hartling.]

erhvervsliv som helhed, og med den høje rente og kreditrationeringen, der gør det umuligt at afbøde omkostningsstigninger gennem rationalisering og tilpasning.

Hele samfundet er interesseret i, at dansk landbrug kan bevare og udbygge sit produktionsapparat, så det ikke tæres og nedbrydes i ventetiden, indtil vi når det medlemskab af det store europæiske fællesmarked, som regering og opposition er enige om må komme.

De skuffede forventninger om eksportfremgang har især ramt industrien, og vi må ikke glemme, at hver tredje, der er beskæftiget i dansk industri, er direkte afhængig af, at det, som hun eller han producerer, kan sælges i andre lande i konkurrence med andres produkter.

Mange havde vel håbet, at den svage tendens til en stabilisering af priser og omkostninger, der viste sig i andet kvartal i år, havde været holdbar, men den udvikling, der registreredes i oktoberpristallet, har gjort disse forhåbninger til skamme.

Også det rekordhøje renteniveau er fortsat trods de kreditrestriktioner, hvis udtalte formål og begrundelse var, at de skulle gøre en lavere rente mulig, så højt som nogen sinde.

Disse og andre træk er hver for sig og tilsammen udtryk for, at den særlige danske inflation fortsætter med alle sine urimeligheder og skader. De er baggrunden for den økonomiske drøftelse, som denne kombinerede åbnings- og finanslovdebat må give anledning til. Vi har meget i denne udvikling at kritisere regeringen — eller, hvis statsministeren foretrækker det: den forrige regering — for. Men opgaverne ligger der, nu som før valget. Ved siden af kritikken ønsker vi at pege på positive løsninger af problemerne. For det er nødvendigt, hvis den ulyksalige indenlandske inflation skal bremses.

Sidste år gennemførte folketinget i bred enighed de nye love om indseende med priser, licitation og Danmarks Statistik. Deres formål er at sikre, at der ikke sker særlige begrænsninger i den frie konkurrence. Dette må være afgørende led i en indkomstpølitik, og vi må i den kommende tid nøje følge, hvordan disse nye love kommer til at virke.

Vender vi os dernæst til en anden side af indkomstpølitikken, arbejdsmarkedets forhandlinger, må jeg som ved tidligere lejligheder slå fast, at venstre ønsker, at forholdene på arbejdsmarkedet aftales af arbejdsmarkedets parter i frie overenskomster. Skal denne frie aftaleret imidlertid være en realitet og ikke — som det er sket gang på gang i de sidste 30-40 år — gennembrydes af politiske afgørelser, må man i det moderne samfund se et par væsentlige forudsætninger i øjnene.

For det første må de såkaldt livsvigtige områder forlods være sikret mod konflikter. Der er nøglefunktioner i samfundet, som ingen kan være tjent med sættes ud af drift. Det må være en selvfølge, at et sådant konfliktværn ikke kommer dem til skade, der er beskæftiget i disse områder. Det må være rimeligt at spørge statsministeren, om det virkelig ikke bekymrer regeringen at gå ind til de mange og forskelligartede konfliktsituationer, som det kommende forår kan indebære, uden noget beredskab på dette område.

For det andet har regeringen et stort ansvar for, at arbejdsmarkedets parter ikke skal forhandle i blinde. Regeringen må klargøre sine hensigter og sin vurdering af de samfundsøkonomisk forsvarlige rammer for indkomstudviklingen. Der lå vel også i statsministerens åbningsstale i oktober og i hans henvendelse til parterne og erhvervsorganisationerne en vis erkendelse heraf. Statsministeren henviste da også hertil i sin redegørelse forleden. Ikke mindst udtalelser af socialdemokratiets næstformand og fremtrædende medlem af LOs ledelse hr. Hans Rasmussen efter valget om en politisk afgørelse af overenskomstsituationen vil dog kræve en klaring fra statsministeren. Vi håber og forventer, at arbejdsmarkedets parter kan nå til enighed inden for rammer, der gør fortsat høj beskæftigelse mulig, men man kan naturligvis ikke se bort fra, at overenskomstsituationen kan lande i folketinget. Det ville derfor være nyttigt, om statsministeren kunne bekræfte, at regeringen og socialdemokratiet i så tilfælde vil respektere den samfundsøkonomiske ramme, som bl. a. det økonomiske råds formandskab har opstillet, og som statsministeren i åbningsdebatten i oktober gjorde til sin. Ingen kan